

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการสร้างแบบสอบเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ดังนั้นวรรณคดีที่เกี่ยวข้องจะกล่าวถึงความหมายของการวัดผลการศึกษา ระเบียบการประเมินผล การเรียนระดับประถมศึกษา ความหมายของแบบสอบ กระบวนการสร้างแบบสอบ ของครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวัดผลการศึกษา

เนื่องจากการวัดผลการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงการวัดผลแล้ว ได้มีผู้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ดังนี้

ครอนบาค (Cronbach 1970 : 26 อ้างถึงใน อนันต์ ศรีโสภา 2524 : 3) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง การกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์เข้ากับสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามกฎ

อีเบล (Ebel 1965 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ : 5) ให้ความหมายว่าการวัดผลเป็นกระบวนการกำหนดจำนวนให้กับแต่ละสมาชิกของสิ่งของหรือบุคคล

สุภาพ วาศเขียน และอรพินธ์ โภชนกา (2518 : 32) ให้ความหมายของการวัดผลว่า "การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะวัดสัณฐานและเปรียบเทียบลักษณะ (Characteristic) ความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลขหรือหน่วยที่ใช้แทนค่าลักษณะนั้นๆได้"

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2526 : 2) ให้ความหมายของการวัดผลว่า "การวัดผลทางการศึกษา คือ กระบวนการที่พยายามค้นหาระดับซึ่งแสดงถึงปริมาณของลักษณะในตัวบุคคลหรือสิ่งของหรือเหตุการณ์"

ไพศาล หวังพานิช (2545 : 82) ให้ความหมายว่า "การวัดผลเป็นขบวนการกำหนดหรือหาจำนวนหรือปริมาณหรือคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือของบุคคลโดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด"

วิเชียร เกตุสิงห์ (2520 : 6) ให้ความหมายของการวัดผลคือขบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งตัวเลข จำนวนหรือปริมาณ ซึ่งจำนวนหรือปริมาณนั้นมีความหมายแทนพฤติกรรมอย่างหนึ่ง หรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบการเร้าออกมา

กมล สุขประเสริฐ (2510 : 6) ให้ความหมายของการวัดผลว่าหมายถึงการตรวจสอบหรือคนคว่ำหาว่าสิ่งที่เราต้องการตรวจสอบนั้นมีปริมาณและคุณภาพมากน้อยเพียงใด

จากความหมายต่างๆของการวัดผลพอสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึงกระบวนการหรือการกระทำที่จะให้ได้มาซึ่งจำนวนหรือปริมาณของสิ่งต่างๆโดยอาศัยเครื่องมือเป็นหลักในการวัด

การศึกษาในโรงเรียนที่เล่ามาเป็นการศึกษาที่เน้นหนักในการคัดเลือกหรือคนคว่ำหาคนเก่งเพื่อการใดการหนึ่ง นับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา โรงเรียนบางแห่งคัดเลือกตั้งแต่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงสิ้นปีก็คัดเลือกนักเรียนที่เก่งๆให้ขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4 เรื่อยไป คัดเลือกจนเหลือในระดับอุดมศึกษาไม่ถึงร้อยละ 5 ที่ออกไประหว่างทางอีกประมาณร้อยละ 95 นั่นดูเหมือนว่าครูผู้สอนจะให้ความสนใจกับคนเหล่านั้นน้อยเกินไป

ระบบการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว จะเป็นระบบที่มีความสิ้นเปลืองเพราะผู้ออกระหว่างทางเหล่านั้นได้นำเอาความรู้ที่เรียนไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะระบบการสอนการเรียนตลอดจนการประเมินผลการเรียนไม่เอื้ออำนวย กล่าวคือการสอนส่วนใหญ่ยังเน้นหนักในเรื่องของความรู้ความจำในเนื้อหาวิชา การวัดผลประเมินผลเน้นวัดแต่ในก้านความรู้ความจำ สิ่งที่สำคัญยิ่งคือเนื้อหาสาระที่นักเรียนท่องจำนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตในสังคมของคนน้อยมาก หลักสูตรที่เล่ามาเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ให้คนทั้งประเทศเรียนในแนวเดียวกันและเปิดทางให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ถึงแม้จะเปิด

ทางไว้ให้ก็จริง แต่ในทางปฏิบัติมิได้เป็นเช่นนั้น เพราะครูสอนโดยใช้นั่งหนังสือเรียนเป็นหลัก และหนังสือก็ไม่สามารถที่จะเขียนให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งได้ ยิ่งไปกว่านั้นการสอนของครูยังใช้วิธีสอนโดยการบรรยายหรืออธิบายให้นักเรียนฟัง เมื่อการเรียนการสอนเป็นเพียงการบอกของครูและการท่องของนักเรียนแล้ว การศึกษาก็จะมีกิจกรรมอยู่เพียงการบรรยายของครูและการท่องจำของนักเรียนเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นการศึกษาที่แล้วมามุ่งเน้นในการตัดสินความสามารถของนักเรียนโดยตัดสินแต่เพียงว่าใครได้ – ตก ใครได้คะแนนสูง ใครได้คะแนนต่ำ มิได้นำเอาผลในการสอบวัดนั้นมาพัฒนาเด็กเท่าที่ควร

ระเบียบการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา

เนื่องจากการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นในการพัฒนาชาติ การประเมินผลการเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้นระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา จึงได้วางหลักการไว้ดังนี้

1. ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผลการเรียนทุกชั้น เว้นแต่การวัดผลปลายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การกำหนดให้โรงเรียนประเมินผลเองนั้น เป็นการกำหนดให้โรงเรียนรับผิดชอบต่อการเรียนให้สมบูรณ์ เพราะกระบวนการวัดผลนั้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียน นั่นคือผู้สอนควรเป็นผู้วัด แต่ที่กำหนดให้โรงเรียนเป็นผู้วัดนั้นเป็นการกำหนดให้ครูในโรงเรียนรับผิดชอบร่วมกัน เช่นโรงเรียนขนาดใหญ่อาจกำหนดให้ครูคนหนึ่งทำหน้าที่ดูแลดำเนินการประเมินผลการเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียน การให้ความช่วยเหลือในค่านเครื่องมือวัด การวิเคราะห์เครื่องมือวัดและประมวลผลการสอบต่างๆ ถ้าโรงเรียนขนาดเล็กครูประจำชั้นอาจดำเนินการเอง

2. ให้มีการประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นประกอบด้วย

2.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนที่ตนสอน

2.2 การประเมินผลความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน สมุดประจำชั้น

- 2.3 ประเมินผลปลายภาคเรียน ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 เพราะมีการวัดผลปลายปีแทน การประเมินผลปลายภาคเรียนนั้น ทำเพื่อต้องการแจ้งผลการเรียนโดยสรุปให้ผู้ปกครองของนักเรียนทราบ และต้องการให้ครูผู้สอนประเมินความบกพร่องในแต่ละวิชา หรือกลุ่มวิชา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนนั้นทำเพื่อตัดสินว่านักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้นในแต่ละกลุ่มวิชาหรือไม่ และเพื่อตัดสินว่านักเรียนมีความสามารถพอที่จะเลื่อนไปเรียนในชั้นสูงขึ้นหรือไม่

3. ให้หน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษาและกรมวิชาการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่างๆเป็นระยะๆ

ผู้มีหน้าที่ตัดสินผลการเรียน

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนทุกชั้น โดยหลักการแล้วผู้สอนต้องเป็นผู้วัด การวัดผลประเมินผลนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างดีถ้าหากครูได้วัดนักเรียนด้วยตนเองและต้องวัดตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนนั้นให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนทุกชั้น เว้นการประเมินผลปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ (สำหรับโรงเรียนประถมศึกษานอกเขตกรุงเทพมหานคร) (กรมวิชาการ 2521 : 60 - 67)

เนื่องจากครูมีหน้าที่ที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพของการสอน ดังนั้นครูจะต้องหาเครื่องมือที่มีความเที่ยงและความตรง ที่จะมาประเมินผลการสอนของครูว่าจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด (เตือนใจ เกตุษา 2525 : 2) ผู้เป็นครูย่อมมีภาระหน้าที่มากมายหลายอย่างนอกเหนือไปจากการสอนและการเตรียมการสอน ในบรรดาภาระหน้าที่อันสำคัญนั้น การวัดผลการศึกษาเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งของครู เพราะเป็นเครื่องแสดง

ให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีความเจริญงอกงามเพียงใด และนักเรียนเหล่านั้นได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่เราวางไว้หรือไม่ ดังนั้นการวัดผลจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการสอนในทุกระดับ นอกจากนี้การวัดผลการศึกษายังเป็นเครื่องช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง 2522 : 1)

เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. การตั้งประเด็นปัญหาให้แก่ ประกอบด้วย
 - 1.1 การให้ทำแบบสอบ เป็นการตั้งประเด็นปัญหาให้แล้วใช้ความรู้ความสามารถแก้ปัญหานั้นๆด้วยการเขียนตอบ
 - 1.2 การสอบภาคปฏิบัติ ตั้งประเด็นปัญหาให้แก่โดยการลงมือปฏิบัติจริงๆ
 - 1.3 สังคมมิติ เป็นการตั้งประเด็นปัญหาที่ผู้ตอบจะต้องใช้การพัฒนาทางสังคมของตนเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา
 - 1.4 การสอบจินตภาพ เป็นการตั้งปัญหาที่ผู้ตอบจะต้องใช้ความรู้ลึกนึกคิดของตนเองเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
2. การสอบถาม เป็นการวัดที่อาศัยการพูดจา แบ่งเป็น
 - 2.1 การสอบถามโดยตรง ได้แก่การสัมภาษณ์ การสอบถามในรูปแบบของการสนทนา
 - 2.2 การสอบถามทางอ้อม คือการให้ตอบแบบสอบถาม
3. การสังเกต เป็นการวัดที่อาศัยการดูด้วยตาเป็นหลักได้แก่
 - 3.1 การสังเกตโดยตรง โดยสังเกตตัวบุคคล สังเกตพฤติกรรมของแต่ละคน สังเกตผลงานที่นักเรียนทำขึ้นมา
 - 3.2 การสังเกตโดยอ้อม เป็นการสังเกตจากสิ่งที่ยู่อันบันทึกไว้เช่น ระเบียบประวัติ ระเบียบสะสม ระเบียบพฤติกรรม เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ต้องการให้นักเรียน
พัฒนาค่านิยม ค่านิติใจและความคล่องแคล่วของร่างกาย ในสัดส่วนที่พอๆกัน ไม่ได้
เน้นค่านิยมเหมือนหลักสูตรที่เข้ามา เครื่องมือที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน
ป.02 - 2 ที่ใช้กันมากที่สุดมี 5 อย่างคือ

1. การให้ท่าแบบสอม
2. การสังเกตขั้นตอนปฏิบัติงานและการปฏิบัติงาน
3. การตรวจผลงาน
4. การสังเกตพฤติกรรมค่านิติใจของนักเรียน
5. การสอบปากเปล่า

(หน่วยศึกษานิเทศก์ 2526 ก :15 - 16)

ในบรรดาเครื่องมือเหล่านี้ เครื่องมือที่นับว่าสำคัญอย่างหนึ่งในการวัดผลการศึกษาคือ
แบบสอม

ความหมายของแบบสอม

ใคร่ผู้ให้ความหมายของแบบสอมไว้ดังนี้คือ

วิเชียร เกตสิงห์ (2520 : 22) ให้ความหมายของแบบสอมจาก
หนังสือ "เทคนิคการวัดผล" ของ คร.ชวาล แพร์คกุล ว่า "แบบสอมหมายถึงชุดของคำ
ถามหรือกลุ่มงานใดๆที่สร้างขึ้นเพื่อชักนำให้ผู้ถูกสอบแสดงพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาใดออกมา
มาอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้สอบสามารถสังเกตได้"

ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 141) ให้ความหมายของ
แบบสอมว่า "แบบสอมหมายถึงชุดของคำถามที่สร้างอย่างมีระบบ ใช้วัดพฤติกรรมของ
นักเรียน อาจจะวัดทางสมอง (Cognitive domain) ทางอารมณ์ (Affective
domain) และทางค่านิยมของความสามารถเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Psychomotor) ก็ได้"

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523 : 96) ให้ความหมายของแบบสอมว่า "แบบ
สอมคือชุดของสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใดๆที่สร้างขึ้นเพื่อชักจูงให้ผู้ถูกสอบแสดงพฤติกรรมอย่าง
ใดอย่างหนึ่งออกมา เพื่อให้ผู้สอบสังเกตและวัดได้ "

เชส (Chase อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง 2522 : 23) ให้ความหมายว่า "แบบสอบคือวิธีการที่มีระบบสำหรับเปรียบเทียบการกระทำของบุคคลกับมาตรฐานที่วางไว้"

ครอนบาค (Cronbach 1970 : 21 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์ : 94) ให้ความหมายว่าแบบสอบหมายถึงกระบวนการอย่างมีระบบวิธีใดวิธีหนึ่ง สำหรับเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

จากความหมายของแบบสอบเหล่านี้พอสรุปได้ว่า แบบสอบหมายถึงชุดของคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกสอบแสดงพฤติกรรมที่สังเกตและวัดได้ออกมา

แบบสอบที่ครูนำมาใช้ในการสอบในห้องเรียน แตกต่างกันไปหลายชนิด ครูบางคนนิยมใช้แบบสอบแบบอัตนัย บางคนก็นิยมใช้แบบสอบปรนัย บางคนนิยมใช้ทั้งสองแบบ แบบสอบที่ใช้ในห้องเรียนส่วนใหญ่มักจะเป็นแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง ถึงแม้ว่าจะมีแบบสอบมาตรฐานให้ใช้บ้าง แต่แบบสอบมาตรฐานส่วนใหญ่ก็จะวัดเนื้อหาบางอย่าง ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหน่วยการสอนของแต่ละชั้นเรียน แบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเองดีกว่าแบบสอบมาตรฐานตรงที่ว่า แบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเองนั้นมักจะมี ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) สูงและมักถามวัดสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเฉพาะของวิชานั้นๆ (เตือนใจ เกตุษา 2525 : 2 - 3)

กระบวนการสร้างแบบสอบของครู

ได้มีผู้ให้ลำดับขั้นหรือกระบวนการในการสร้างแบบสอบไว้ดังนี้

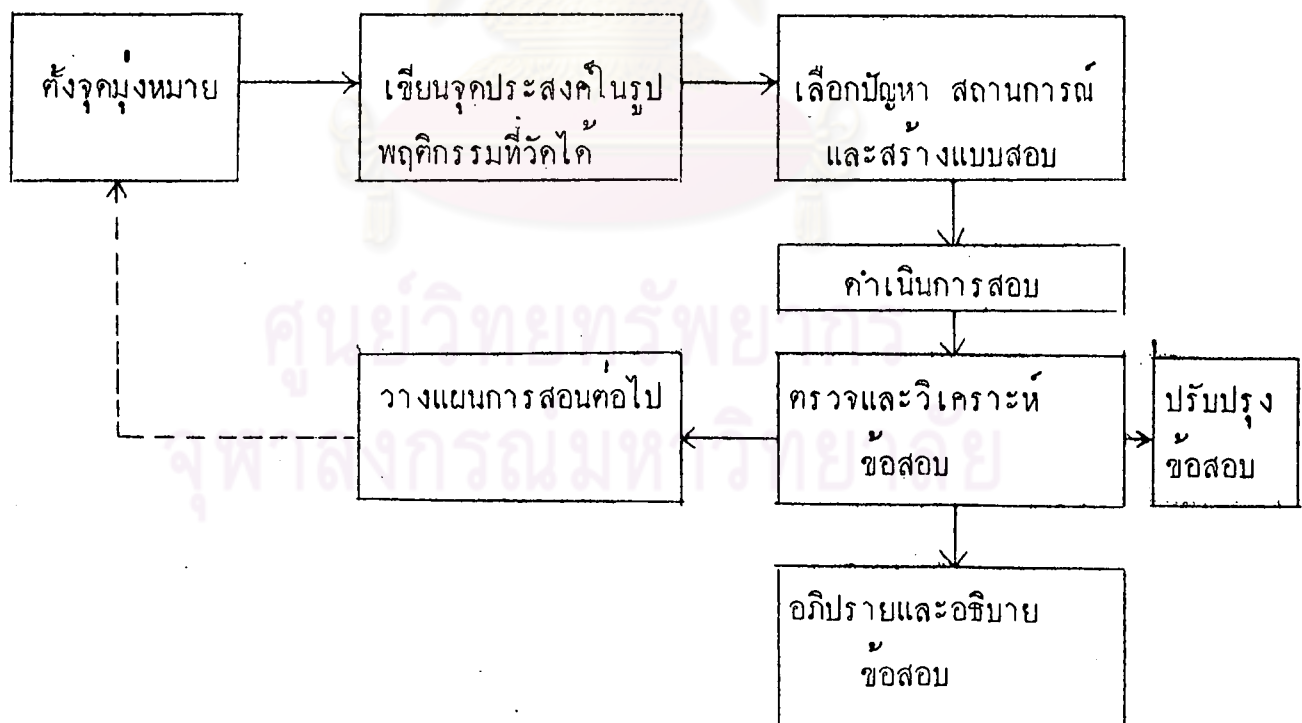
เตือนใจ เกตุษา (2525 : 24) กล่าวว่าเพื่อที่จะให้งานสร้างแบบสอบดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ครูหรือผู้สร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะดำเนินการสร้างแบบสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการสร้างแบบสอบ
2. การสร้างแบบสอบ
3. การตรวจคุณภาพของแบบสอบ
4. การคัดเลือกและปรับปรุงแบบสอบ
5. การจัดพิมพ์แบบสอบฉบับจริง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง (2522 : 54 - 55) ได้ให้
กระบวนการสร้างแบบสอบ 4 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนสร้างแบบสอบ
 - 1.1 การตั้งจุดมุ่งหมาย
 - 1.2 การเขียนจุดประสงค์ในรูปพฤติกรรมที่วัดได้
2. การสร้างแบบสอบ
3. การดำเนินการสอบ
4. การประเมินผลการสอบ
 - 4.1 การตรวจและการวิเคราะห์แบบสอบ
 - 4.2 การปรับปรุงข้อสอบ
 - 4.3 การอภิปรายและอธิบายข้อสอบ

กระบวนการทั้ง 4 ขั้นนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันเรื่อยๆ ไม่มีสิ้นสุด กระบวนการในการสร้างแบบสอบนี้สามารถเขียนเป็น Model ได้ดังนี้

อีเบล (Ebel 1961 : 68 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์ : 3 - 4)
กล่าวว่าครูทุกคนควรมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาอยู่ในขอบเขตต่างๆ 6 ด้านคือ

1. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือวัดผลการศึกษารู้ถึงข้อจำกัดในการใช้แบบสอบ
2. ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ โดยอาศัยแบบสอบที่มีคุณภาพเป็นเครื่องตัดสินเกณฑ์ต่างๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนสร้างแบบสอบและสามารถเขียนข้อสอบให้ครอบคลุม
4. ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้แบบสอบมาตรฐานได้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการสอบ กระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม
6. ความรู้เกี่ยวกับการแปลความหมายของคะแนน สามารถแปลความหมายได้ถูกต้องและครบถ้วน

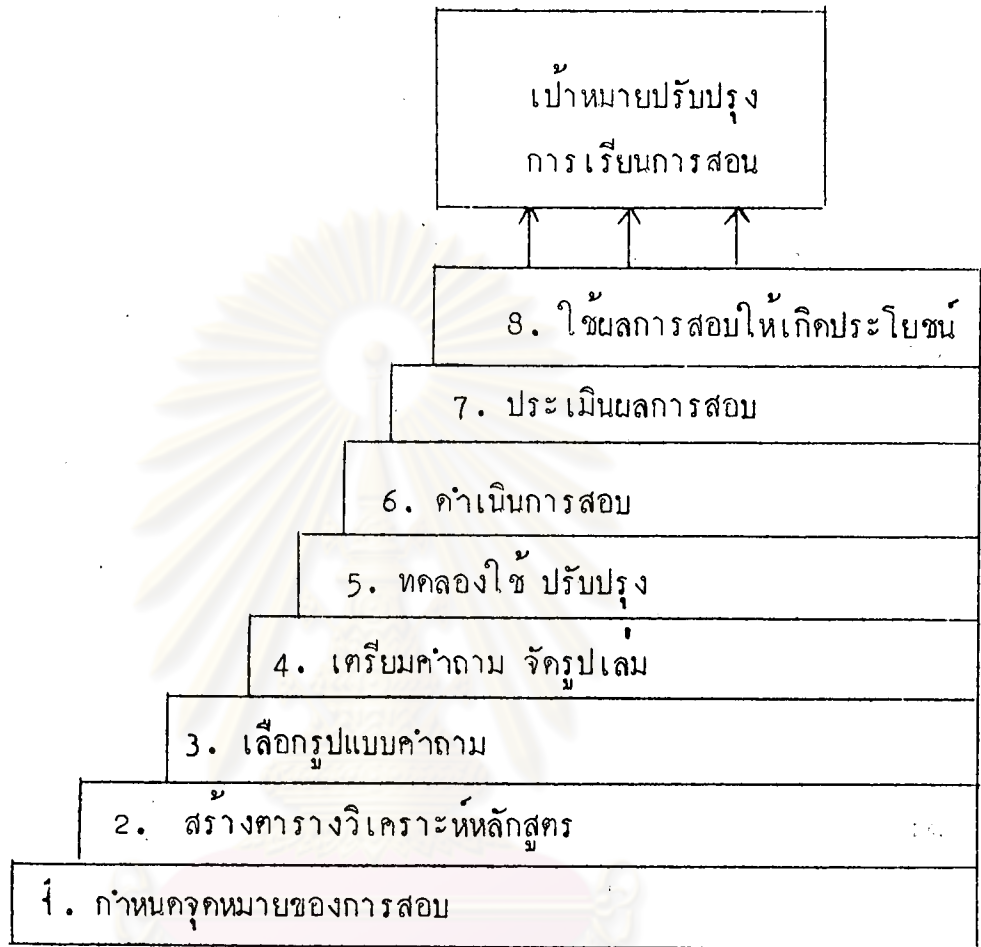
นอกจากนี้ Ebel ยังกล่าวว่าครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองเช่น การสร้างแบบสอบ การตัดเกรด การประเมินผลความสามารถและการแปลความหมายคะแนนจากแบบสอบชนิดต่างๆ ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะเลือกใช้เครื่องมือแต่ละชนิดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายนั้นได้ และยังคงเข้าใจคำชี้แจงของวิธีดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

แอสตันเลย์ และ ฮอปกินส์ (Stanley and Hopkins 1972 : 171 อ้างถึงใน บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์ : 155) ได้ให้หลักทั่วไปในการสร้างแบบสอบของครู 4 ชั้นคือ

1. การวางแผนสร้างแบบสอบ
2. การเตรียมงานเขียนข้อสอบและลงมือเขียนข้อสอบ
3. การทดลองสอบ
4. การประเมินผลแบบสอบ

กรอนลันด์ (Gronlund 1971 : 136) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในการสร้างแบบ

สอบดังนี้

สรุปแล้วขั้นตอนหรือกระบวนการในการสร้างแบบสอบของครูแบ่งเป็นลำดับขั้นดังนี้

คือ

1. การวางแผนในการสร้างแบบสอบ
2. การสร้างและการคัดเลือกข้อสอบ
3. การคำเนิการสอบ
4. การนำผลการสอบไปใช้

การวางแผนในการสร้างแบบสอบ

กรอนลันด์ (Gronlund 1971 : 135 - 136) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้าง

แบบสอบไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของการสอบ
2. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
3. เลือกชนิดของแบบสอบที่เหมาะสม
4. เตรียมเขียนข้อกระทง
5. รวบรวมข้อสอบ
6. ดำเนินการสอบ
7. ประเมินผลการสอบ
8. นำผลการสอบไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

อีเบล (Ebel 1965 : 57 – 82) ได้กล่าวถึงวิธีการที่จะสร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ชั้นแรกครูจะต้องรู้ว่า จะสอบอะไร วิชาอะไร เนื้อหาอย่างไร คอ จากนั้นก็จะต้องตัดสินใจว่าจะทดสอบอย่างไรคือจะใช้คำถามแบบใดในการสอบ

เคื่อนใจ เกตุษา (2525 : 24 – 26) ได้กล่าวถึงการวางแผนในการสร้างแบบสอบไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ
 - 1.1 เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่านักเรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด
 - 1.2 เพื่อใช้วัดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ของนักเรียนตามช่วงระยะเวลา
 - 1.3 เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดลำดับความสามารถของนักเรียน
 - 1.4 เพื่อนำผลมาใช้ในการวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน
 - 1.5 เพื่อนำผลมาใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
 - 1.6 เพื่อใช้ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร
 - 1.7 เพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียนขยันคู้หนังสือ เช่น การสอบบ่อยๆ
 - 1.8 เพื่อใช้เป็นเครื่องจูงใจนักเรียน

2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ต้องการวัด
3. กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนในกระบวนวิชาที่จะออกข้อสอบ
4. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบสอบ

ในการสร้างแบบสอบนั้นครูจะต้องสร้างให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร นั่นคือแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นจะต้องวัดครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร โดยทั่วไปแบบสอบควรมีลักษณะดังนี้

1. ควรเป็นเครื่องมือวัดส่วนสำคัญของผลการเรียนทั้งหมด
2. ควรตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วางไว้
3. ควรเป็นที่รวมของลักษณะต่างๆของข้อสอบ กล่าวคือในการสร้างควรยึดแผนผังการสร้างแบบสอบเป็นหลัก
4. ควรนำไปใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ต้องการใช้สอบ
5. ควรจะวัดได้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการวัด

(วินัย รังสินันท์ 2524 : 76)

หลักทั่วไปในการสร้างแบบสอบ

อนันต์ ศรีโสภา (2524 : 101 - 102) ได้ให้หลักในการสร้างแบบสอบว่า ในการสร้างแบบสอบไม่ว่าจะเป็นแบบสอบแบบอัตนัยหรือปรนัยก็ตาม มีสิ่งสำคัญที่ผู้สร้างควรคำนึงถึงคือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน ก่อนที่ครูจะสร้างแบบสอบชนิดใดก็ตามจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนให้อยู่ในรูปเชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถจะนำไปเขียนข้อสอบได้จริงๆ
2. เตรียมตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งจะทำการสร้างแบบสอบสอดคล้องกับเป้าหมายของการสอบที่กำหนดไว้
3. ภาษาที่ใช้ในข้อสอบควรชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ไม่กำกวม

4. ควรเขียนข้อสอบแต่ละข้อลงในบัตรแต่ละใบ เพื่อช่วยให้สามารถบันทึกข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อสอบได้สะดวกและทำให้สามารถจัดเรียงตรวจทานได้ง่าย

5. เตรียมเฉลยและกำหนดคะแนนในขณะสร้างแบบสอบ

6. ควรสร้างแบบสอบให้มีจำนวนข้อมากกว่าที่ต้องการในตารางวิเคราะห์หลัก

สูตร

7. เขียนข้อสอบทันทีหลังจากสอนเนื้อหาวิชานั้นจบแล้ว

วินัย รังสิมันท์ (2524 : 76) ได้สรุปหลักต่างๆไปในการสร้างแบบสอบดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความหรือประโยคที่มีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน
 2. ควรใช้เครื่องหมายวรรคตอนและคำศัพท์ที่ถูกต้องหลักของการเขียนภาษาที่ดี
 3. อย่าใช้ภาษาที่เข้าใจในหมู่มนุษย์คนบางกลุ่ม หรือภาษาถิ่นหรือภาษาพูดในการเขียนข้อสอบ อาจทำให้ผู้เขาสอบไม่สามารถเข้าใจปัญหาของข้อสอบได้
 4. สร้างข้อสอบที่มีค่าตอบถูกต้องแน่นอน
 5. ไม่ควรสร้างข้อสอบที่ข้อใดข้อหนึ่งไปแนะนำค่าตอบอีกข้อหนึ่ง
 6. ไม่ควรสร้างข้อสอบมีเงื่อนไขให้ผู้สอบตอบถูกหรือผิดโดยมิได้ใช้ความคิด
- เกณฑ์การแนะนำค่าตอบในตัวข้อสอบเองเป็นต้น

ชนิดของแบบสอบ

การแบ่งชนิดของแบบสอบมีการแบ่งหลายอย่างแล้วแต่หลักในการยึด ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการแบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัดและแบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง การแบ่งชนิดของแบบสอบตามสมรรถภาพที่จะวัดแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. แบบสอบผลสัมฤทธิ์ หมายถึงแบบสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่างๆที่เด็กได้รับการเรียนรู้มาในอดีต ส่วนใหญ่จะวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียน แบ่งเป็น

- 1.1 แบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียน สอบเสร็จแล้วก็ทิ้งไป จะสอบใหม่ก็สร้างกันขึ้นใหม่หรือเอาของเก่ามาเปลี่ยนแปลงใหม่โดยไม่มีวิธีการอะไรที่เป็นหลักในการปรับปรุงแต่ประการใด

1.2 แบบสอบมาตรฐาน หมายถึงแบบสอบที่สร้างขึ้นแล้วนำไปทดสอบและวิเคราะห์ผลการสอบตามวิธีการทางสถิติหลายครั้งหลายหน เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดีและเป็นแบบสอบที่มีมาตรฐานสำหรับใช้กับเด็กทั่วไป มีการหาเกณฑ์ปรกติ (Norm) เพื่อใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบ

2. แบบสอบความถนัด หมายถึงแบบสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพสมองของคนว่าแต่ละคนจะสามารถเรียนไปได้ไกลเพียงใด

3. แบบสอบบุคคล - สังคม หรือแบบสอบการปรับตัว หมายถึงแบบสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้าสังคม แบ่งเป็น

3.1 ทักษะคติ

3.2 ความสนใจ

3.3 การปรับตัว

การแบ่งชนิดของแบบสอบตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง หมายถึงแบบสอบที่กำหนดปัญหาหรือคำถามให้ โดยให้ผู้สอบเขียนตอบยาวๆภายในเวลาที่กำหนดให้

2. แบบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ หมายถึงแบบสอบที่กำหนดให้ตอบสั้นๆหรือแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบ่งเป็น

2.1 แบบถูก - ผิด

2.2 แบบเติมคำ

2.3 แบบจับคู่

2.4 แบบเลือกตอบ

(วิเชียร เกตุสิงห์ 2520 : 23 - 24)

ลักษณะของแบบสอบหรือเครื่องมือวัดผลที่ดี

วินัย รังสินันท์ (2524 : 60 - 62) ได้รวบรวมคุณลักษณะของแบบสอบที่ดี

ไว้ดังนี้คือ

1. ความตรง หมายถึงความแม่นยำของคะแนนสอบในการวัดในสิ่งที่แบบสอบต้องการวัด แบ่งเป็น
 - 1.1 ความตรงตามเนื้อหา คือสภาพที่แบบสอบนั้นครอบคลุมเนื้อหาเล็กน้อยเพียงใด
 - 1.2 ความตรงตามสภาพ คือลักษณะที่แบบสอบที่จะวัดความสามารถหรือพฤติกรรมใดก็ตาม เมื่อผู้ที่ถูกสอบโดยสอบแบบสอบนั้นไปแสดงพฤติกรรมปฏิบัติจริงๆจะสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้สอดคล้องกับความสามารถที่ได้จากการสอบ
 - 1.3 ความตรงเชิงพยากรณ์ คือลักษณะที่แบบสอบสามารถจะพยากรณ์พฤติกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแบบสอบได้
 - 1.4 ความตรงตามโครงสร้าง คือลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแบบสอบกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด
2. ความเป็นปรนัย คือลักษณะที่แสดงให้เห็นว่า แบบสอบนั้นจะสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด
 - 2.1 ต้องสร้างคำถามให้ชัดเจน อย่าใช้ภาษาที่กำกวม
 - 2.2 เกณฑ์การให้คะแนนต้องแน่ชัด
3. ความสมมูลย์ แบบสอบจะมีความตรงตามเนื้อหาได้จะต้องวัดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนได้ครอบคลุมทั้งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ สัดส่วนของคำถามเป็นไปตามแผนผังการออกข้อสอบ
4. ความยุติธรรม แบบสอบต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ ผู้สอบทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูก
5. ความเที่ยง คือลักษณะความคงที่ของแบบสอบ กล่าวคือแบบสอบที่ใช้นั้นถ้าใช้วัดหรือสอบบุคคลเดียวกันในช่วงระยะเวลาที่ห่างกันพอควรจะได้คะแนนเท่ากัน

6. ประสิทธิภาพในการนำไปใช้ หมายถึงการประหยัดเวลาในการสร้างแบบสอบ การดำเนินการสอบและการตรวจให้คะแนน

7. ความยาก แบบสอบควรมีความยากพอเหมาะ โดยทั่วไปค่าความยากควร อยู่ในช่วง .20 - .80

8. อำนาจจำแนก แบบสอบแต่ละข้อจะต้องสามารถแยกคนเก่งออกจากคนไม่เก่ง ได้ โดยทั่วไปค่าอำนาจจำแนกควรตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

9. ความเฉพาะเจาะจง แบบสอบที่คนนั้นๆมีความสามารถเฉพาะ เรื่องนั้นๆจึงจะ ตอบข้อสอบนั้นได้

10. ใช้เวลาพอเหมาะ โดยทั่วไปแบบสอบควรรใช้เวลาที่เหมาะสม คือเวลาที่ผู้ สอบประมาณ 90% ทำแบบสอบฉบับนั้นเสร็จ

มิเชล (Micheel 1950 : 103 - 124) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญที่สุดของ แบบสอบไว้ 6 ประการคือ

1. แบบสอบที่ดีต้องมีความตรง
2. แบบสอบที่ดีต้องมีความเที่ยง
3. แบบสอบที่ดีจะต้องมีความเป็นปรนัย
4. แบบสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนก
5. แบบสอบที่ดีจะต้องวัดได้ครอบคลุม
6. แบบสอบที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้

จากคุณลักษณะของแบบสอบที่ดีดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าแบบสอบที่ดีควรมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. มีความตรงสูง
2. มีความเที่ยงสูง
3. มีความยุติธรรมแก่ผู้สอบ
4. ง่ายได้ลึกซึ้ง
5. มีความเป็นปรนัย
6. มีประสิทธิภาพ

7. ถามจำเพาะเจาะจง
8. มีความยาก - ง่ายพอเหมาะ
9. มีอำนาจจำแนกดี
10. กระตุ้นให้ผู้สอบอยากทำ

การบริหารการสอบ

การบริหารการสอบโดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็น 3 ระยะคือ การเตรียมการก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบและ เมื่อสอบเสร็จแล้ว

การเตรียมการก่อนสอบ ครูควรเตรียมการในเรื่องต่อไปนี้ให้เรียบร้อยก่อนทำการสอบคือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ สิ่งที่จะสอบ พร้อมกับแจ้งให้นักเรียนทราบ
2. กำหนดวัน เวลาสอบ ครูควรประกาศให้นักเรียนทราบล่วงหน้าถึงสถานที่สอบ ห้องสอบ วันเวลาและวิชาที่สอบ การสอบโดยมิให้เด็กรู้ตัวล่วงหน้าเป็นการไม่ยุติธรรม
3. ห้องสอบ ควรจัดให้มีสภาพเหมาะสมกับการสอบมากที่สุด เช่น ไม่ร้อนอบอ้าว ไม่ชื้นหรือมีคัสแล้วและไม่มีเสียงอื่นที่รบกวนสมาธิของผู้สอบด้วย โต๊ะ ม้านั่ง ควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้สอบและควรใช้โต๊ะ เคี้ยวตั้งเว้นระยะให้ห่างกันพอสมควร
4. ห้องสอบแต่ละห้องควรมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน ผู้ช่วยผู้ดำเนินการสอบ 1 คน การเรียงลำดับเลขที่นั่งของนักเรียนควรจัดเรียงให้ตรงตามบัญชีเรียกชื่อ หรือตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอและควรเรียงติดต่อกันไปเป็นแถวๆ จากหน้าไปหลังแล้วจึงย้อนคอกจากหลังมาหน้าในแถวที่สอง วิธีนี้จะช่วยให้การแจกและ เก็บข้อสอบสามารถกระทำได้เร็วขึ้น
5. อุปกรณ์การสอบ ในการสอบแต่ละครั้งผู้ดำเนินการสอบจะต้องเตรียมแบบสอบ และกระดาษคำตอบให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบประมาณ 5% เสมอ เพื่อเก็บสำรองไว้สำหรับเด็กบางคนที่ทำกระดาษคำตอบขาดหรือเมื่อแบบสอบบางฉบับพิมพ์ไม่ชัดเจน

วิธีปฏิบัติขณะสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรปฏิบัติดังนี้

1. พูดยืนยันว่าใจผู้เข้าสอบให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบอย่างเต็ม

ความสามารถ โดยไม่ใช้วิธีการขมขู่หรือพูดท่ำลึงใจ หรือแสดงอาการใดๆให้นักเรียน
เกิดความตื่นเต้นหรือขวัญเสีย

2. การให้คำชี้แจงหรือการอธิบายใดๆแก่นักเรียน จะต้องจำกัดอยู่แต่
เฉพาะเท่าที่ปรากฏในคำชี้แจงของแบบสอบนั้นๆเท่านั้น ห้ามอธิบายหรือให้ตัวอย่างอื่นใด
เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่ได้ให้ไว้ในแบบสอบนั้นเป็นอันขาด นอกจากจะเป็นการอธิบาย
ที่เกี่ยวกับวิธีการตอบ

3. ควรระวังอย่าให้นักเรียนลงมือทำก่อนเวลา

4. การเตือนเวลา ให้เตือนเพียง 2 ครั้ง คือเตือนเมื่อหมดครึ่งเวลา
ครึ่งหนึ่ง กับอีก 2 - 3 นาทีจะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

5. ในขณะที่นักเรียนลงมือทำ ผู้คุมสอบไม่ควรเดินพลุกพล่านทำให้เกิดเสียง
นารำคำว

6. การยื่นคุมสอบ ควรยื่นที่มุมห้องหน้าชั้นจะช่วยให้นักเรียนได้ทั่ว

7. ถ้ามีนักเรียนยกมือถามระหว่างการสอบ ผู้คุมสอบควรให้ความช่วยเหลือ
ตามกรณี แต่จะต้องไม่พูดอธิบายอะไรเพิ่มเติมในระหว่างการสอบ

8. ในกรณีที่เด็กแสดงอาการทุจริต ผู้คุมสอบไม่ควร อะอะขึ้นในขณะที่สอบ
แต่ควรแก้ไขโดยละม่อม ถ้าเด็กยังกล้าทำซ้ำอีกก็ควรนำมาลงโทษภายหลังการสอบเสร็จ
แล้ว

วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลาสอบ

1. สั่งให้นักเรียนวางดินสอหรือปากกา หยุดทำทันที

2. การส่งคำตอบ ควรให้นักเรียนเอากระดาษคำตอบสอดไว้ในฉบับคำถาม
แล้วผู้คุมสอบเดินเก็บไปตามลำดับ

3. เมื่อเสร็จสิ้นการสอบแล้ว เป็นหน้าที่ของผู้คุมสอบที่จะต้องตรวจนับจำนวน
แผนของแบบสอบเป็นรายๆไป พร้อมกับจำนวนกระดาษคำตอบ เสร็จแล้วจึงรวบรวม
กระดาษคำตอบเข้าเป็นปึกเป็นรายวิชาเพื่อส่งไปตรวจ ส่วนแบบสอบนั้นก็ให้บรรจุใส่ซอง

นำไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัยต่อไป

(คู่มือดำเนินการสอบ มศว.ประสานมิตร 2513 : 23 - 28)

การนำผลการสอบไปใช้

ผลการสอบหรือคะแนนที่ได้จากการสอบ จะมีคุณค่าหรือมีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็คือการนำผลการสอบเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์โดยตรงตามวัตถุประสงค์ของการสอบนั้นๆ (เชิดศักดิ์ โขवासินธุ์ 2525 : 57) การนำผลการสอบไปใช้กันค้างมีดังนี้

1. ค่านการเรียนการสอน เป็นการนำเอาผลการสอบไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนคือ

1.1 ใช้จัดตำแหน่ง จากผลการสอบจะช่วยให้ครูทราบว่าเด็กแต่ละคนมีความรู้ความสามารถเด่น - ค้อยปานใด อยู่ตรงระดับไหนของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในค่านการแบ่งนักเรียนตามกำลังความสามารถให้งานทำเป็นปริมาณมากน้อยตามส่วน

1.2 ใช้วินิจฉัย เป็นการนำผลการสอบเพื่อวัดว่าเด็กคนไหน เก่งอ่อนในวิชาใด เนื่องมาจากสาเหตุใด เพื่อครูจะได้ปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้อง การนำผลการสอบไปใช้เพื่อการวินิจฉัยนั้นทำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนตามความเหมาะสมและความสามารถของนักเรียน

1.3 ใช้เปรียบเทียบ การนำผลการสอบเพื่อเปรียบเทียบนั้น เพื่อจะดูว่านักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละห้องมีพัฒนาขึ้นจากเดิมเท่าไร เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของตนเอง

2. ค่านการแนะแนว การวัดผลมีบทบาทสำคัญต่อการแนะแนวดังนี้

2.1 การรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนใหญ่ปกครองทราบ จะเป็นการช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงความสามารถที่แท้

จริงของเด็ก จะช่วยแนะนำให้เด็กเรียนไต่ตรงกับความถนัด
ของเขายิ่งขึ้น

2.2 ช่วยให้เด็กเห็นภาพของตนเองได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น เห็นความสามารถ
และความถนัดของตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้
การแนะนำดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2.3 ผลจากการสอบจะช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือวิชาเรียน
ของเด็ก รวมทั้งทำให้สามารถตัดสินใจเลือกอย่างถูกต้องว่าควร
จะเรียนวิชาอะไรบ้าง

2.4 ผลจากการสอบจะช่วยให้ครูแนะนำเข้าใจถึงผลของปัญหาของ
เด็กแต่ละคนได้

3. ใช้ในด้านการบริหาร ผลของการสอบสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์
ในด้านการบริหารดังนี้

3.1 นำผลที่ได้จากการสอบไปช่วยพิจารณาจัดห้องเรียนว่าควรจัดอย่างไร
จึงจะส่งผลในด้านการศึกษาได้ดีที่สุด เช่นการแบ่งห้องเด็ก
เก่ง - อ่อน หรือจัดคละกันไป

3.2 ช่วยในการจัดเด็กที่ย้ายมาจากโรงเรียนเข้าชั้นเรียน ว่าควร
จะจัดให้เข้าเรียนห้องไหนจึงจะดี จึงจะเหมาะสมกับความ
สามารถที่แท้จริงของเด็ก โดยดูจากผลการสอบที่เด็กทำได้จาก
โรงเรียนเดิม

3.3 ช่วยในการจัดกลุ่มประเภทเด็กพิเศษ เช่นพวกกลุ่มเรียนช้าหรือ
กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ครูจะได้จัดการสอนพิเศษให้ สอน
ซ่อมเสริมให้

3.4 ใช้ในการประเมินค่า หรือตีราคาการศึกษา เป็นส่วนรวมว่าหลัก
สูตรหรือวิธีสอนนี้เหมาะสมหรือได้มาตรฐานตามที่กระทรวงกำหนด
ไว้หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมทรง จันทร์สุเทพ (2520) ได้ศึกษาปัญหาในการสร้างแบบสอบของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยทำการศึกษาปัญหาในด้านการวางแผนในการสร้างแบบสอบ เทคนิคในการสร้างแบบสอบ การจัดทำแบบสอบ การจัดสนามสอบ และการดำเนินการสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2519 จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามปัญหาในการสร้างแบบสอบทั้ง 5 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. แบบสำรวจคุณลักษณะของแบบสอบที่ครูสร้างขึ้น วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยสำรวจเกี่ยวกับ
 - 2.1 ลักษณะของแบบสอบที่ใช้
 - 2.2 คุณภาพของแบบสอบ
 - 2.3 พฤติกรรมที่วัด

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีปัญหาในด้านการจัดทำแบบสอบคือไม่สามารถจัดพิมพ์แบบสอบด้วยตนเอง ไม่สามารถจัดทำแบบสอบที่เป็นรูปภาพและขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแบบสอบโดยตรง นอกจากนี้ยังประสบปัญหาในด้านการสร้างแบบสอบได้ไม่ครอบคลุมทุกเนื้อหา ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนในการตรวจให้คะแนนแบบสอบชนิดอัตนัย สำหรับการสำรวจคุณลักษณะของแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นพบว่า ลักษณะของแบบสอบที่ใช้ส่วนมากเป็นแบบผสมคือมีทั้งแบบปรนัยและอัตนัย คุณภาพของแบบสอบในด้านการวางรูปคำถาม คำสั่งชี้แจง คุณภาพในการจัดพิมพ์และความแจ่มชัดของคำถามส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนพฤติกรรมที่วัดนั้นส่วนใหญ่ยังวัดด้านความรู้ ความจำ รองลงมาก็เป็นด้านการนำไปใช้และความเข้าใจ

จรินทร์ นาคศรีอารมภ์ (2520) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งบริการ การสอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

อาจารย์ฝ่ายบริหารในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาจำนวน 52 คน ฝ่ายวิชาการจำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจจำนวน 2 ชุด ชุดหนึ่งสำหรับอาจารย์ฝ่ายบริหาร อีกชุดหนึ่งสำหรับอาจารย์ฝ่ายวิชาการ แบบสำรวจมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชุดละ 50 ข้อ แต่ละข้อมีค่าตอบให้เลือก 5 คำตอบ

ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ผ่านการอบรมด้านการประเมินผลมาน้อย จึงทำให้มีการนำผลการสอบแต่ละวิชามาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนกันน้อยด้วย แม้ว่าอาจารย์สาขาวิชาอาจได้ผ่านการเรียนวิชาการประเมินผลมาแล้ว แต่ในทางปฏิบัติจริงไม่ได้นำหลักวิชาที่เรียนมาใช้ให้ครบบริบูรณ์ มีการนำผลการสอบมาแบ่งกลุ่มนักเรียนกันมาก

นิคม ทองพิทักษ์ (2521) ได้ศึกษาบทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาทางค่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คำนวณการเรียนการสอน คำนวณการวัดและประเมินผล คำนวณการนิเทศการศึกษา คำนวณกิจกรรมเสริมหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารวิชาการได้แก่ศึกษานิเทศก์ ศึกษาศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 48 คน ครูใหญ่จำนวน 200 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่ในคานต่าง ๆ รวม 5 คาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่เป็นแบบเรียงอันดับความสำคัญ

ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารวิชาการเห็นว่าครูใหญ่ส่วนมากได้ปฏิบัติงานในคานนี้น้อย งานที่ครูใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยหรือแทบไม่ปฏิบัติเลยคือ การจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรและการส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ข้อสอบ

สมพงษ์ จิตระดับ (2521) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 โดยศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา คำนวณอาคารสถานที่และแหล่งบริการวิชาการ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน

สอน สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 229 คน ครูประจำการ 266 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความพร้อมทั้ง 5 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น ปัญหาข้อเสนอแนะต่างๆ

ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าทางส่วนกลางควรจัดให้มีการอบรมครูในเรื่องการวัดผลแก่ครูทุกคนโดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นรุ่นๆ เวลาที่ใช้ในการอบรมควรให้นานๆหน่อย การอบรมที่ผ่านมาไม่ค่อยได้ผลและไม่มีประสิทธิภาพพอเมื่อสิ้นสุดการอบรมแล้วก็ไม่สามารถทำอะไรได้ นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการวัดผลโดยตรง ควรมีการสร้างแบบสอบมาตรฐานขึ้นเพื่อประเมินผลร่วมกัน ระบบการวัดผลที่เป็นอยู่ยังไม่อยู่ในขั้นที่น่าพอใจนัก เพราะขาดความยุติธรรมและแบบสอบยังเชื่อถือไม่ได้เท่าที่ควร ข้อสอบเป็นแบบปรนัยเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนความคิดเห็นของครูประจำการนั้น เห็นว่าการสอบที่แล่วมาไม่ค่อยได้ผลนัก ขาดความแน่นอน ไม่มีกฎเกณฑ์และไม่ค่อยยุติธรรม วัดผลได้ไม่ตรงตามที่ต้องการ ครูส่วนใหญ่สอนไปแค่วันก็ออกข้อสอบไปแค่นั้น ไม่ค่อยตรงตามหลักสูตร อีกทั้งครูไม่มีเวลาในการสร้างแบบสอบ ส่วนกลางควรจัดทำแบบสอบมาตรฐานขึ้น และควรส่งเสริมให้ครูอบรมการวัดผลทุกคน

สมาลี จันทรชลด (2521) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มี 20 ข้อ ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.66
2. แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการสอนและการประเมินผลการศึกษา เป็นคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ
3. ปัญหาในการประเมินผลและความสำคัญของปัญหา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ และให้ประเมินค่าความสำคัญของปัญหาในแต่ละข้อเป็น 5 ระดับเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อยและได้ปฏิบัติการประเมินผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีปัญหในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา

วิล โบว์เสีวรงค์ (2522) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 โดยศึกษาเกี่ยวกับตัวครู ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 200 คน ครูที่ทำการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้น ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประสบปัญหาในเรื่องขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ในการจัดทำเครื่องมือวัดผลขาดการเอาใจใส่จากทางจังหวัดในการนำเอาแบบสอบถามมาตรฐานมาวัดผลการเรียนของเด็ก นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนและได้รับเอกสารในการวัดผลล่าช้า ครูไม่เข้าใจหลักและวิธีการวัดผลตามแนวหลักสูตรใหม่คือพอ

วัลลา อารีย์รัตน์ (2523) ได้ศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 410 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปัญหาต่างๆในการวัดและประเมินผลนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า วิธีวัดผลการเรียนของนักเรียนที่ครูปฏิบัติกันมากคือ ให้ทำแบบฝึกหัดในชั่วโมงเรียนและทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน การประเมินผลที่ทำกันมากคือแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ แจ้งผลการสอบให้นักเรียนทราบ การสร้างแบบสอบเพื่อวัดผลการ

เรียนส่วนใหญ่ครูเป็นผู้จัดทำเอง ครูมีปัญหาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการวัดผลระหว่างเรียน ความเข้าใจในการแยกวัตถุประสงค์แต่ละข้อจากสมุทประจักษ์เพื่อวัดพฤติกรรมนักเรียน การวัดผลระหว่างเรียนเป็นระยะๆหลังจากการสอนจบแต่ละบทเรียน การสอบปลายภาคเรียนให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกเครื่องมือวัดผลการเรียนให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่จะวัด ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงให้เป็นแบบสอบที่ดี

เตือนใจ เศรษฐลักโก (1980) ได้สำรวจคุณภาพของครูที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนในการสร้างแบบสอบ การสร้างแบบสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ คะแนนสอบและระบบการให้คะแนน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 540 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสอบชนิด ถูก - ผิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีความรู้ทางด้านการวัดผลดีกว่าครูที่ไม่มีวุฒิปริญญา ครูส่วนใหญ่ของการจะเข้าอบรมวิชาการวัดผลการศึกษาดำทางกระทรวงศึกษาธิการจัดเปิดอบรมขึ้น

กิตติศักดิ์ เปรมสุข (2524) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 110 คน ใช้แบบสอบถามและแบบสอบผลสัมฤทธิ์ วัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เป็นเครื่องมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวัดและประเมินผลนั้นมีปัญหาในด้านการจัดทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ เช่นกระดาษไข หมึกโรเนียว

สำราญ วรรณศรี และคณะ (2527) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการการนิเทศในด้านการวัดผลประเมินผลของครูประถมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคามและกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 จังหวัดมหาสารคามจำนวน 294 คน จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 298 คน จากการศึกษพบว่า โดยเฉลี่ยทั้งสองจังหวัดครูยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการประเมินผล

ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนวิธีการประเมินผลก่อนเรียนนั้นครูใช้วิธีการสังเกต การทดสอบ การสัมภาษณ์ การประเมินผลระหว่างเรียนใช้วิธีการสังเกตและทดสอบมาก การประเมินผลเพื่อตัดสินนั้นใช้ การประเมินการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้มาก สำหรับปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลนั้นครูทั้งสองจังหวัดมีปัญหาดังนี้คือ

1. ขาดอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดผล
2. ไม่มีเวลาในการสร้างเครื่องมือวัดผล
3. ขาดความรู้ ความชำนาญในการสร้างเครื่องมือวัดผล
4. พิมพ์ผิดและใช้เครื่องมือโรเนียวไม่เป็น
5. ไม่สามารถตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. ไม่ทราบว่า จะวัดผลการเรียนในช่วงเวลาใด

ครูทั้งสองจังหวัดมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศในด้านการวัดผลประเมินผลดังนี้

1. หลักการวัดผลทั่วไป
2. การสร้างเครื่องมือวัดผล
3. การสร้างแบบสอบ
4. การตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน
6. การวัดผลระหว่างเรียน

จากข้อเขียนและงานวิจัยที่เสนอมาข้างต้นจะเห็นว่า ในเรื่องของการวัดผลการศึกษานั้นครูยังมีปัญหาอยู่มากทั้งในด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา สาเหตุใหญ่ เกิดจากครูยังมีความรู้ความเข้าใจในค่านี้น้อยและครูไม่ค่อยได้นำเอาความรู้ที่มีอยู่มาใช้มา ปฏิบัติเพื่อผลทางการศึกษาอย่างแท้จริง เมื่อศึกษาในรายละเอียดลงไปจะพบว่าปัญหาในด้านการวัดผลการศึกษานั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการสร้างเครื่องมือโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างแบบสอบ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวัดผลการเรียนทุกระดับ ในระดับประถมศึกษาการสร้างแบบสอบมักประสบปัญหาอยู่มาก โรงเรียนขนาดเล็กหรือกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก มักมีปัญหากับ อุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรในการจัดทำ ดังนั้นจึงมีการจัดสร้างแบบสอบกันอย่างง่าย ๆ เช่น ใช้

แบบสอบเก่าของปีที่ผ่านมาหรือขอยืมจากโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนอื่นที่มีสิ่งเหล่านี้พร้อม การเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ได้มีการแต่งตั้งครูประจำการทำหน้าที่ เป็นวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ทำหน้าที่ช่วยเหลือ ปรับปรุงงานวิชาการภายในกลุ่มโรงเรียน โดยเฉพาะงานด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ซึ่งครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบปลายภาคเรียนและปลายปีของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนนั้นๆ แต่เนื่องจากครูผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นวิชาการกลุ่มโรงเรียนก็ต้องทำหน้าที่สอนประจำอยู่ในโรงเรียนด้วย ดังนั้นจึงปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ถึงแม้ว่าจะมีการแต่งตั้งครูประจำการคนอื่นๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วยก็ตาม การดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดผลในกลุ่มโรงเรียนก็ยังประสบปัญหาอีกมาก โดยเฉพาะการดำเนินงานการสร้างแบบสอบ ครูยังมีกระบวนการสร้างไม่ถูกต้องนัก เป็นที่ทราบกันดีว่าการสร้างแบบสอบให้มีคุณภาพนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แบบสอบที่ดีช่วยให้ผลการสอบเป็นที่น่าเชื่อถือ สามารถวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้สอบได้ การวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างแบบสอบ ทำให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของครูผู้สอน อันนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการสร้างแบบสอบให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย